

Bir Umre Hatırası Muhammed Caberi ile Sohbet

1985 yılında Umre'ye gittim. Mekke'deki Nur medresesine misafir oldum. Medresede Said Özadalı ve Abdülhamit isimli iki Nur talebesi kalıyordu. Bunlar aslen Adıyamanlıydılar. Arabistan'da İlahiyat Fakültesinde okuyorlardı.

Umre ibadetimi bitirdikten sonra Türkiye'ye dönme hazırlıkları yapıyordum. Gideceğim gün kahvaltı esnasında Said elinde bir kitapla yanıma geldi ve "**Hocam bu kitabı sana okumalıyım. Gitmeyi sonra düşün.**" dedi. Kitap ilahiyat fakültesinde öğretim üyesi olan **Prof. Dr. Muhammed Caberî** tarafından kaleme alınmış, ama basılmamıştı. Talebelere ders notu olarak okutuluyormuş.

Kitapta, dünyadaki bütün İslâm cemaatlerinin, meşrepleri ve hizmet metotları anlatılıyordu. Mısır'daki **İhvan-ı Müslimin** cemaati, Pakistan'daki **Tebliğ cemaati**, Türkiye'deki **Nur cemaati** gibi birçok cemaat hakkında tafsilatlı bilgi veriliyordu. Risale-i Nur Hizmeti hakkında verilen bilgilerin sonunda:

"Bediüzzaman Hazretlerinin Türkiye'de yapmış olduğu hizmet o kadar muazzamdır ki, Milli Selamet Partisi gibi bir partiyi netice verdi."

ifadesi yer alıyordu.

Ben bunu duyunca çok üzüldüm ve Said'e:

"Said Efendi, bunun hilaf-ı hakikat olduğunu hocanıza söylemediniz mi? Söyleseydiniz belki bu şekilde yazmazdı." dedim.

Said üzüntülü bir şekilde:

"Hocamız o kadar gururludur ki, hiçbir öğrencisi onun yanında konuşamaz. Hiçbir öğrencisinin görüşünü almaz. Biz konuşmayı denedik, fakat muvaffak olamadık, bizi dinlemedi. Siz bugün de burada kalın, yatsı namazını Kabe-i Şerif'te kılın ve namazdan sonra orada bekleyin. Eğer mümkün olursa Muhammed Caberi Bey'i oraya getiririz. Siz de durumu izah edersiniz." dedi.

Ben de yatsı namazından sonra Kâbe'deki Rûkn-ü Yemenî denilen yerde beklemeye başladım. Biraz sonra Hoca Efendi, yanında okuyan Türk talebelerle geldi. Hoca Efendi uzun boylu, endamlı ve nurani çehreli bir zattı. Onu görünce hemen Muhammed Caberî olduğunu anladım. Yanıma gelince musafaha yaptık. Halimi

---

hatırımı sordu. Kendisine Üstad Hazretlerinin talebelerinden olduğumu söyleyince çok sevindi. Bir müddet sohbet ettik. Sonra kendisine:

“Said Efendi bana, sizin İslamî cemaatler hakkında telif ettiğiniz bir kitabınızı okudu. Doğrusu ifadelerinize, tesbitlerinize, fesahat ve belâğatınıza meftun oldum. Ve zat-ı alinizi görmeye bende şiddetli bir arzu uyandı.”

dedim ve kendisine iltifatlarda bulundum. Devamla:

“Yalnız buradaki bazı ifadeleri okuduktan sonra, sizin namınıza endişe duydum. Çünkü kitabında Bediüzzaman hakkında yazılan bazı tesbitlerin tashih edilmesi gerekiyor. Bu yanlışlıkların sizin ilim ve irfanınızla bağdaştıramadım.” dedim.

Bunu duyunca heyecanlandı ve:

“Ya şeyh, yanlış olduğum noktayı izah et de tashih edelim.” dedi. Kendisine şunları söyledim:

“Sizin de malumunuzdur, fakat olayların üstünden çok zaman geçince birçok hakikatin üstü örtülü kalıyor.”

“Osmanlı Devleti I. Cihan Harbinden sonra dağıldı. 35.000.000 olan nüfusu 11.000.000 indi. Arkasından İstiklal Harbi gibi büyük bir savaş daha verdik. Ve büyük mücadelelerle muzaffer olduk. Ama Türk milleti maddeten çok zayıf düştü.

*“Bütün bu tahribattan sonra Türkiye Cumhuriyeti kuruldu. Fakat bu kuruluşta 600 yıllık bir kültüre sahip olan Osmanlı Devleti örnek alınmadı. Her nedense Türkiye’deki noksanlar ikmal edileceğine, var olanlar da ortadan kaldırıldı. Mesela 1.400 yıldan beri bu milletin ilim ve irfanına hizmet etmiş olan medreseler, ahlâk ve feyzine vesile olan zaviyeler kaldırıldı. Okullarda sadece fen ilimlerine önem verildi, fazilet, irfan ve inanca ehemmiyet verilmedi. Buralardan yetişen bazı talebeleri Avrupa’ya tahsil için gönderdiler. Onlar da Avrupa’dan ilim ve sanat yerine sefahat ve ahlâksızlık getirdiler. Bütün dinleri inkâr eden **August Comte** isimli sosyoloğun **'Ancak tecrübe sahasına giren şeyler ilim olur. Tecrübe sahasına girmeyen şeyler ilim olmaz.'** fikrine kapıldılar. Onu okullarda pozitivism adı altında okutarak gençliğimizin zihninde inanca karşı şüphe ve tereddütler uyandırdılar. Sine ve ruhlarında, büyük yaralar açtılar. Avrupa’dan bir kasırga dehşetiyle esip gelen bu dalalet ve sefahat, memleketin ufuklarını kararttı. Bu necip milletin güzel seciye ve faziletleri neredeyse kaybolmaya yüz tuttu. Batının rezil kültürü ve adetleri, örf ve ananelerimize tedricen tesir etmeye başladı.”*

“Bu felâketlerin hücumu zamanında Bediüzzaman Hazretleri ortaya çıktı. Dahilden ve hariçten gelen bütün bu tehlikelere karşı göğsünü siper etti.

Telif ettiği 6.000 sayfalık '**Risale-i Nur Külliyyatı**'yla iman ve Kur'an'ın müdafaasına hayret verici bir şekilde çalıştı. Bu uğurda her türlü fedakarlığı yaptı. Müslümanların dünya ve ahiretine ait saâdet düsturlarını Risale-i Nur'da parlak hüccetler ile ispat etti. Senelerce sürgünlerde kaldı, hapislerde yattı."

"Bütün gayret ve himmetini ebedî hayatı mahveden küfr-ü mutlakı kökünden kesme davasında merkezleştirdi. Tabiatperestlerin küfre dayanan fikirlerini yıktı; İslâmiyet'i kalplerden söküp atmak isteyen mülhidleri mağlup düşürdü."

"Bugün Türkiye'de İslâmiyet'i ilim ve irfan ile yaşayan bir Nur cemaati varsa, bunu Bediüzzaman Hazretlerine borçluyuz."

"Ancak Üstad Hazretleri bunu yaparken, **'İslamiyet'e hizmetin siyaset ile değil irşad ve ikaz ile olacağını tespit etti ve hizmetini ilim ve irfan vadisinde yürüttü.'** Biz de Üstadımız'dan aldığımız bu dersle anladık ki, bizim için kurtuluş yolu siyaset ile değil, Kur'an'ın ebedî ve ezeli hakikatleriyle olacaktır. Türkiye'deki bütün basiretli Müslümanlar, Nur talebelerinin bu siyaset üstü iman hizmetini takdir ediyorlar ve onlara çok itimat ediyorlar. Onların aleyhinde söylenen hiçbir söze inanmıyorlar."

"Nur talebelerinin ruhlarında sarsılmaz bir iman ve azim bir irade vardır ki, en müthiş tehlikelere rağmen İslam dinini yaşayıp yaşatmak için çaba sarf ederler. Üstad Hazretleri, **'Kur'an bizi siyasetten şiddetle men'etmiş.'** diyor ve bunun sebeplerini geniş bir şekilde izah ediyor. Bunlardan birisini de **"Kur'an'ın elmas gibi hakikatlarını, ehl-i gaflet nazarında bir propaganda-i siyaset tevehhümüyle cam parçalarına indirmemek'** şeklinde ortaya koyuyor."

Konuşmamı sonuna kadar dikkatle dinledi. Benim konuşmam bitince, kitapta Üstad'ın siyaset ile ilgilendiğini yazdığı yerin üstünü çizdi ve bana dönüp:

"Şeyh, şimdi bunun yerine ne yazayım?" dedi.

Ben de, **'Üstadımızın gayesinin imana ve Kur'an'a hizmet olduğunu yaz.'** dedim.

Kitap bu yeni şekliyle basıldı.